

Bergvesenet

Postboks 3021, N-7441 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr 7163	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering
Kommer fra .arkiv Vestlandske	Ekstern rapport nr	Oversendt fra Vestlandske	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:

Tittel

Bergverksrapporter Mjåvassknuden, Ørsdalen

Forfatter

Bjørlykke, Harald

Dato År

19.12 1952

Bedrift (Oppdragsgiver og/eller oppdragstaker)

Kommune Bjerkreim	Fylke Rogaland	Bergdistrikt	1: 50 000 kartblad 13123	1: 250 000 kartblad Mandal
----------------------	-------------------	--------------	-----------------------------	-------------------------------

Fagområde

Historisk
Analyser

Dokument type

Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt)

Ørsdalen
Mjåvassknuden
Schaanings grube

Råstoffgruppe

Malm/metall

Råstofftype

W, Mo

Sammendrag, innholdsfortegnelse eller innholdsbeskrivelse

Sammenstilling av det som drifts/undersøkelsesmessig har skjedd i området i perioden 1904-1921. Dannelsen av A/S Ørsdalen Wolfram- og molybdengruber i okt 1917 og A/S Hovland Molybden- og Wolframgruber også høsten 1917. Begge gikk på tvangsauksjon i 1921. Videre gjøres en gjennomgang av driften ved Schaanings grube fra 1918 fram til 1946. vedlagt tabeller med produserte tonnasje og gehalter for de to områdene.

BERGVÆRKSRAPPORTER HJÅVASSKNUDEN, ØRSDALEN.

- 1904 Forsøksdrift på molybden og wolframanvisninger på gården Hovlands grunn ved "The British Molybdenite Company Ltd." Konesjon for drift gitt ved kgl. resolusjon av 4. jan. 1905.
- 1905 Bergmesterbefaring den 8. og 9. aug. på fjellet 600 m. o. dalbunnen. Drevet et par skjerp og et par dagstoller 30 og 100 m. lange, som vil treffe de nevnte skjerp i 15 og 60 m. dyp. Stoll fra dalbunnen inndrevet 38 m. og 44 m. tverslag mot vest. Bygget et kraftverk ved oppdemning av Storselven. Bygget arbeiderbolig, smie, direktørbolig med kontor og laboratorium. Produksjon 17 t. Mo.malm 3 % MoS_2 250 kg. ren wolframitt.
- 1906 Grunnstollen inndrevet ca. 100 m., samt 60 m. forsøksort. Fra skjerp i Bjordal utvunnet 200 kg. ren molybdenglans. Produksjon 1000 t. 3 % molybdenglans, 1 t. 75 % wolframitt.
- 1907 Med et belegg på 30 - 40 mann er der på toppen av fjellet inndrevet ca. 100 m. forsøksort og avsenket 5 m. Grunnstollen i dalen inndrevet 145 m. og dets skram var ved årets utgang 274 m. inne. I dalen oppført nytt oppredningsverksted elektrisk drevet med Elmore vacuumapparat for adskillelse av molybdenglans og wolfram. Ingen produksjon.
- 1908 Kun drevet 3 måneder. Drevet 2 synker med tilsammen 14 m. avsenkning. Ingen produksjon.
- 1909 Ingen drift.
- 1910 Driften avsluttet. Bygninger og maskiner realisert.
1912. I Hjøvassknuden på gården Hovlands utmark, Ørsdalen, har A/S Chra. Mineskompani arbeidet i 150 dager med 5 - 10 mann. Produksjon 10 t. wolframerts med 60 % WO_3 .

- 1913 I Mjåvassknuden, gården Hovlands utmark, Ørsdalen, har Chra. Minnekompani fra juli måned til årets slutt fortsatt driften med 2 - 6 mann, tilsammen 500 dagsverk à 10 timer. Utbrutt 100 m^3 berg hvorav utvantes dels med skedding og dels med håndvasking 3500 kg. wolframitt og scheelit med 58 - 60 % metallisk wolfram, samt noen kg. molybdenglans.
- 1914 I Mjåvassknuden, Hovlands utmark, Ørsdalen, har Chr. Minnekompani fra 12. jan. til 18. okt. fortsatt driften med 3 - 4 voksne mann og 2 gutter. Der ble drevet stollarbeide og strossing i gruben, utbrutt 200 m^3 berg. Resten av året bruktes til undersøkelsesarbeider. Herunder utdrevet 100 m^3 berg. Produsert 4500 kg. wolframitt og scheelit med 60 % WO_3 .
- 1915 Med 1 formann og 5 mann ble der fra 20. mai til årets utgang produsert i Mjåvassknuden:
565 kg. molybdenglans	à 80 % MoS_2
303 kg. wolframalm	à 60 % WO_3 .
- 1916 I Mjåvassknuden, Ørsdalen, med 1498,5 dagsverk produsert
3887 kg. skeddemalm	11,7 % MoS_2
368 kg. wolframalm	60 % WO_3 .
- 1917 I Mjåvassknuden har Chra. Minnekompani med 16371 arbeidstimer drevet:
6,9 m. stoll	$27,6 \text{ m}^3$
strosser	$270, - "$
	<u>$297,6 \text{ m}^3$</u>
- hvorav utvantes
1496 kg. malm	7,03 % MoS_2
1371 kg. W.malm	40 % WO_3 .
- I okt. 1917 ble grubene overtatt av Gunnar Nilsen, Ålgård m.fl., som dannet A/S Ørsdalen Wolfram- og Molybdengruber til fortsatt drift. Når vaskeriet er ferdig, beregnes å produsere 80 % molybdenglans og 120 kg. wolframitt og scheelit pr. døgn. A/S Hovland Molybden- og Wolframgruber dannedes i slutten av 1917 av ing. Krum og E. Saugstad til drift av forekomster i Mjåvassknuden.

- 1918 A/S Ørsdalen Wolfram- & Molybdengruber, Ørsdalen, fortsatte driften i Hjävasskuden.
Ved skeiding behandledes 340 t. malmholdig berg, hvorav utvunnet 900 kg. wolframalm & ca. 67 % WO_3 .
A/S Hovland Molybden- og Wolframgruber begynte anlegg av verk til drift av endel andre anvisninger i Hjävasskuden. De fikk ved utmålsforretning av 26. aug. 1918 46 rektangulære utmål. Bare oppfæringsarbeider.
- 1919 A/S Ørsdalen Wolfram- & Molybdengruber drev endel oppfaring, men ingen produksjon.
Ingen drift hverken ved A/S Hovland eller K. H. Schaaning.
- 1920 Ingen drift i Ørsdalen.
- 1921 Ved A/S Hovland Molybden- og Wolframgruber ble avholdt tvangsauksjon for salg av redskap, inventar etc.
Ved A/S Ørsdalen Wolfram- og Molybdengruber avholdtes 4 tvangsauksjoner på gården Hovland efter rekvisisjonen av oppsitterne.

BERGVERKBERAPPORTER SCHAANINGS GRUBE.

- 1918 Overrettssakfører K. H. Schaaning drev i tiden 1. juli - 1. okt. 1918 undersøkelser i Schaanings wolframgrube ved Egersund.
Der ble zutet Khaasi grb.nr. 1 og Tollevaara V. i Øvre del av Gudlen. Gruben ligger i det loddrette stup på dalens sydøstre side. Der ble brutt 4 m³ dagstrosse, hvorav en stor del ble slynget utfor stupet. Der ble dog oppsamlet 1200 kg. wolframitt med 51,38 % metallisk wolfram.
- 1937 Schaanings wolframgrube. Prøvedrift i 13½ dager.
Utbrakt 2056 kg. malm med 67,6 % WO_3 og 685 kg. med 51,9 % WO_3 , 14 t. uskeidet vaskemalm.
- 1938 Den i 1937 påbegynte prøvedrift ble fortsatt fra mai - november. Utbrutt 1000 m³ fast fjell, utskedet 16941 kg. wolframitt & 64,5 - 68,75 % WO_3 foruten 75 t. vaskemalm.
- 1939 Prøvedrift på Schaanings grube ved adv. Schaaning har vært fortsatt i 6 sommermåneder. Ialt utbrutt 1000 m³ fast fjell og

produsert 27714 t. wolfram- og scheelitmalm, samt 105 t. malmholdig berg og subus. Ved håndskedning er utsortert 4,9 t. malm med 66,2 % WO_3 .

1940 Schaanings wolframgrube, Bjerkreim.

Drift fra 6. mai til 13. nov. Utbrutt 900 m³ fjell som ved håndskedning gav 9130,5 kg. wolframitt og scheelit à 66,65 % WO_3 og 65 t. malmholdig berg.

1941 Schaanings grube. Driften fortsatt av A/S Det Norske Bergselskap. Utbrutt 562,3 m³ fast fjell og utfordret 10,4 t. berg, hvorav 8 t. malmholdig gods.

1942. Ørsdalen wolframgruber. Det Norske Bergselskap har brutt 1179 m³ fast fjell. Utskeidet 6,62 t. malm à 65 % WO_3 .

1944 Der ble utbrutt 3600 t. malmholdig berg som ved skedning gav 5 t. malm med 52 % WO_3 .

1945 Ingen drift i Schaanings grube.

1946 Ingen drift i Schaanings grube.

Fra 1. januar 1947 overtatt av den norske stat.

Oslo, den 19. desember 1952.

Harald Bjørlykke

Tidligere produktion i Nedalen ifølge bærresteranalytiser.

<u>Måvasskruden</u>	<u>Kg.</u>	<u>W.malm- gehalt</u>	<u>Kg. WO_3</u>	<u>Kg. <u>Mo.malm</u> gehalt</u>	<u>Kg. MoS_2</u>	
1905	250	80 %	200	17000	3 %	510
1906	1000	75 "	750	1000000	3 "	30000
1912	10000	60 "	6000			
1913	3500	80 "	2800			
1914	4500	60 "	2700			
1915	803	60 "	482	565	80 "	452
1916	868	60 "	521	3887	11,7 %	455
1917	1371	40 "	548	1496	7,03 %	105
1918	900	67 "	603			
23192 kg.			14604 kg.	1022948 kg.		31522 kg.

<u>Scheanings grube</u>	<u>Kg.</u>	<u>W.malm- gehalt</u>	<u>Kg. WO_3</u>
1918	1200	51,38 %	770
1937	2056	67,6 "	1390
	685	51,9 "	356
1938	16941	66,6 "	11283
1939	27714	60 ? "	16628
1940	9130	66,65 "	6081
1942	6620	65 "	4303
1944	5000	52 "	2600
Sum:	<u>69746 kg.</u>		<u>43410 kg.</u>